OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Lisäselvitys

22.10.2025

VN/2628/2025
VN/2628/2025-OKM-55

Lisäselvitys sivistysvaliokunnalle VNS 6/2025_varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen turvallisuus

Opetus- ja kulttuuriministeriö, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön osasto

Sivistysvaliokunnalle lisäselvitys asiaan VNS 6/2025

Lasten turvallisuus ja sen edistäminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa -lainsäädäntöpohjaa

Varhaiskasvatuksesta säädetään **varhaiskasvatuslaissa** (540/2018). Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka (2§). Varhaiskasvatuksen tavoitteista säädetään myös varhaiskasvatuslaissa (3§). Tavoitteita on useita, mikä kertoo varhaiskasvatustoiminnan moninaisuudesta. Varhaiskasvatuksen tavoitteet on lueteltu oheisena. Turvallisuus on erityisesti huomioitu varhaiskasvatuslain tavoitteessa 4. Esiopetuksen tavoitteena on osana varhaiskasvatusta parantaa lapsen oppimisedellytyksiä (**Perusopetuslaki** 628/1998, 2 §)

Varhaiskasvatuslaissa mainitut varhaiskasvatuksen tavoitteet ovat:

1) edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia;
2) tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti; (16.12.2021/1183)
3) toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset;
4) **varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö;**
5) turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä;
6) antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa;
7) tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä;
8) kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen;
9) varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin;

Postiosoite **Postadress** **Postal Address**	**Käyntiosoite** **Besöksadress** **Office**	**Puhelin** **Telefon** **Telephone**	**Faksi** **Fax** **Fax**	**s-posti, internet** **e-post, internet** **e-mail, internet**
Opetus- ja kulttuuriministeriö				
PL 29 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 10 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 135 9335 +358 9 135 9335	kirjaamo.okm@gov.fi

10) toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.

Varhaiskasvatuslain mukaan kunnilla on velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta (5 §). Varhaiskasvatusta voivat saada alle oppivelvollisuusikäiset lapset sekä erityisten olosuhteiden niin vaatiessa, myös sitä vanhemmat lapset. Esiopetuksesta säädetään perusopetuslaissa (628/1998) ja Suomessa esiopetus tarkoittaa pääsääntöisesti kuusivuotiaita lapsia, joiden esiopetus toteutuu vuotta ennen oppivelvollisuuskoulun alkua. Esiopetus on velvoittavaa ja esiopetusikäisellä lapsella on oikeus esiopetustuntien lisäksi myös varhaiskasvatukseen (12 §). Esiopetuksesta yli 80 prosenttia järjestetään päiväkodeissa.

Lapsen edun ensisijaisuus ja turvallinen oppimisympäristö. Lapsen edun ensisijaisuus on aina huomioitava varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa tai siitä päätettäessä (4§). Varhaiskasvatuslaissa säädetään myös varhaiskasvatusympäristöstä (10§) siten, että varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä, kehitys ja muut edellytykset huomioon ottaen. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava terveellisiä, turvallisia ja asianmukaisia, ja niissä on huomioitava esteettömyys.

Riittävä ja kelpoinen henkilöstö avainasemassa. Olennainen elementti varhaiskasvatuksen turvallisuuden ja laadukkaan varhaiskasvatuslain mukaisen tavoitteellisen ja suunnitelmallisen toiminnan toteuttamisessa on riittävä (25 §) ja varhaiskasvatuslain mukainen kelpoinen henkilöstö. Henkilöstön eli varhaiskasvatuksen opettajien, erityisopettajien, sosionomien, lastenhoitajien, perhepäivähoitajien ja päiväkodin johtajien kelpoisuuksista säädetään varhaiskasvatuslain 26–31 §:ssä. Lisäksi varhaiskasvatuslaissa säädetään myös henkilöstön mitoituksesta (suhdeluvut lasten ja kasvatusvastuisen henkilöstön välillä) ja rakenteesta (kuinka paljon esim. opettajia koko henkilöstöstä) (35, 37–38 §). Säädetystä henkilöstömitoituksesta saa päiväkodeissa poiketa vain erityisistä laissa mainituista syistä (36 §). Lasten turvallisuuden toteutumiseksi on erittäin tärkeää, että varhaiskasvatuksessa (päiväkodit ja perhepäivähoito) on päivittäin ja kaikissa tilanteissa riittävästi henkilöstöä ja henkilöstö on kasvatus- ja opetusalalle koulutettua. Riittävän ja koulutetun henkilöstön saaminen edellyttää varhaiskasvatuksen toimintaan resursoimista. Vain näin voidaan taata toiminnan laatu, lapsen edun toteutuminen ja lasten turvallisuus.

Lasten ja huoltajien osallisuus ja kuuleminen. Lasten ja huoltajien kokemuksia lapsen turvallisuudesta voidaan ottaa huomioon edistämällä lasten ja huoltajien kuulemista sekä heidän osallistumistaan varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arvioimiseen. Tätä velvoitetaan myös varhaiskasvatuslaissa (20 §): ”Lapsen varhaiskasvatusta suunniteltaessa, toteutettaessa ja arvioitaessa lapsen mielipide ja toivomukset on selvitettävä ja otettava huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla. Lapsen vanhemmille tai muille huoltajille on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Lapsille ja heidän vanhemmilleen tai muille huoltajilleen on toimipaikassa järjestettävä säännöllisesti mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin.” Tiivis yhteistyö huoltajien kanssa on olennaisen tärkeää myös siksi, että lapsen mahdollisista turvattomuuden kokemuksista voidaan saada tietoa myös huoltajien kautta ja sitä kautta puuttua asiaan ja edistää lapsen hyvinvointia.

Toiminnan arviointi. Varhaiskasvatuslaki (24 §) velvoittaa varhaiskasvatuksen järjestää myös arvioimaan toimintaansa, ml. toiminnan tavoitteiden mukaisuutta ja siten myös turvallisuutta. Varhaiskasvatuksen arvioinnin tarkoituksena on turvata varhaiskasvatuslain tarkoituksen toteuttamista ja tukea varhaiskasvatuksen kehittämistä ja edistää lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin edellytyksiä. Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan tulee arvioida antamaansa varhaiskasvatusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa.

Varhaiskasvatuksen arviointiin on kehitetty opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta ja Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) toimesta kansainvälistäkin huomiota laajasti saanut kansallinen laadunarviointijärjestelmä Valssi, jota käyttää jo suurin osa kunnista ja kasvava osa myös yksityisistä varhaiskasvatuspalvelujen käyttäjistä. Valssissa on useita kymmeniä eri teemaisia arvioinnintyökaluja eri varhaiskasvatuksen toimintamuotojen käyttöön. Toiminnan turvallisuuden arvioiminen on sisällytetty suurimpaan osaan näistä Valssin arvioinnin työkaluista. Arvioinnin kautta saadaan niin paikallista kuin myös kansallista tietoa halutun teeman arvioinnista toiminnan kehittämisen pohjaksi. Toistaiseksi Valssi -arviointijärjestelmä pohjautuu varhaiskasvatuslakiin, Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin ja uusimpaan varhaiskasvatusta koskevaan tutkimustietoon. Valssia sopii kevyesti muokaten myös esiopetuksen arviointiin.

Toiminnan valvonta. Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatustoimintaa myös valvotaan. Lain 52 §:n mukaan Varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisia ovat kunnan tai kuntayhtymän järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen osalta aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Varhaiskasvatuksen valvontaviranomaisia ovat yksityisen palveluntuottajan järjestämän ja tuottaman varhaiskasvatuksen osalta aluehallintovirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto sekä 50 §:ssä tarkoitettu kunnan toimielin tai sen määräämä viranhaltija. Vuoden 2026 alusta aloittaa uutena valvontavirastona Lupa- ja valvontavirasto, johon yhdistyvät aluehallintovirastot ja sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Opetushallituksen määräyksenä antamassa Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022, Luku 3.1. s. 63) mainitaan, että varhaiskasvatuksessa otetaan huomioon työsuojeluun ja turvallisuuteen liittyvät säännökset, henkilötietojen käsittelyä ja tietosuojaa koskevat säännökset sekä lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämistä ohjaavat lait. Lapsia suojataan väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä suunnitelmallisen ennaltaehkäisemisen sekä välittömän puuttumisen avulla Turvallisuuden edistämisen tulee olla suunnitelmallista ja säännöllisesti arvioitua.

Opetushallituksen tukimateriaalia turvallisuudesta varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

Opetushallituksen verkkosivuilta löytyy turvallisuuden teemalla runsaasti erilaista materiaalia. Esimerkiksi kriisitilanteissa julkaistaan uutisia ja tiedotteita, joihin linkitetty ohjeita ja tukimateriaaleja kriisitilanteiden käsittelyyn lasten ja nuorten kanssa.

Kasvatuksen ja koulutuksen turvallisuus -sivusto tarjoaa konkreettisia malleja kokonaisturvallisuuden suunnitteluun, riskien tunnistamiseen ja ennaltaehkäisyyn sekä suunnitelmien yhteensovittamiseen ja käyttöönottamiseen sekä turvallisuuden johtamiseen eri koulutusasteille, ml. varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen. Turvallisuuden huomioiminen sisältää tekoja eri tasoilla: turvallisuusjohtamisen, turvallisuuskulttuurin, turvallisuusosaamisen ja turvallisuuskasvatuksen tasot. Turvallisuuskulttuuri on osa toimintakulttuuria: tapa toimia turvallisuuteen liittyvissä asioissa, turvallisuuden edistäminen esim. fyysisessä, psyykkisessä ja sosiaalisessa toimintaympäristössä, turvallisuuskulttuuri on jokapäiväistä hyvinvoinnin toimintakulttuuria.

https://www.oph.fi/fi/teemat-ja-kehittaminen/kasvatuksen-ja-koulutuksen-turvallisuus

Opetushallituksen Lapsen oikeudet-sivustolla on linkitetty Lapsiasiavaltuutetun toimiston sivuille ml. Lapsibarometri. Sivusto on osa varhaiskasvatuksen tukimateriaaleja https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oppaita-ja-muita-julkaisuja-lapsen-oikeuksista

Opetushallitus ja opetus- ja kulttuuriministeriö toivoisi lapsibarometriin myös alle 6-vuotiaiden lasten huomioimista. Tällä hetkellä lapsibarometriin kuuluvat vain 6–7-vuotiaat lapset. Varhaiskasvatusikäisistä lapsista olisi myös tärkeää saada lapsibarometrin kautta tutkimusta. Tältä osin ja laajemmin Suomessa on vielä paljon tehtävää varhaiskasvatusikäisten lasten kuulemisessa.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022) ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014): turvallisuus, kiusaamisen ennaltaehkäisy ja siihen puuttuminen sekä sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen ml. tunnetaidot, harjoittelu ovat keskeisinä ja perusteita läpäisevinä teemoina:

<u>Arvoperusta:</u>
• Lapsen oikeus hyvinvointiin, huolenpitoon ja suojeluun.
• Terveellisiin ja kestäviin elämäntapoihin kasvaminen
• Kiusaamista, rasismia tai väkivaltaa ei hyväksytä missään muodossa

<u>Oppimiskäsitys:</u>
• Lapsi on aktiivinen toimija, joka oppii vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja lähiympäristön kanssa, joten turvallisuuskasvatus on osa lapsen päivittäistä kasvatustoimintaa.
• Lapsi oppii voidessaan hyvin ja tuntiessaan olonsa turvalliseksi.

<u>Toimintakulttuuri:</u>
• Fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus

• Turvallinen yhteisö, jossa puututaan ristiriitoihin ja ratkaistaan niitä rakentavasti
• Toimiva ja sitoutunut turvallisuuden johtaminen sekä turvallisuusasiat hallitseva henkilöstö

Yhteistyö:
• Huoltajien kanssa käytävät keskustelut
• Monialainen yhteistyö ja siirtymät

Lapsen tuki / Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuki:
• Yhteistyö huoltajien kanssa sekä monialainen (ml. sos. ja terv. huolto) yhteistyö
• Esiopetuksessa lisäksi: opiskeluhuolto

Laaja-alainen osaaminen ja oppimisen alueet / oppimiskokonaisuudet:
• Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot laaja-alaisena tavoitteena
• Kasvan, liikun ja kehityn: liikkumiseen, ruokakasvatukseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät tavoitteet
• Tutkin ja toimin ympäristössäni: Tavoitteena lapsen valmiudet ympäristön havainnointiin, jäsentämiseen ja ymmärtämiseen

Oppimisympäristö:
• Terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö lapsen ikä ja kehitys huomioon ottaen
• Toimitilojen asianmukaisuus ja esteettömyys

Arviointi, seuranta ja kehittäminen:
• Suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus
• Säännöllinen arviointi

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstölle suunnattua tukimateriaalia

Lasten sosioemotionaalisten taitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa: Varhaiskasvatuksen toiminnan tavoitteena on kehittää lapsen sosioemotionaalisia taitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä toisten ihmisten kunnioittamista. Varhaiskasvatuksessa lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Tukimateriaali avaa henkilöstön roolia ja antaa toimintamalleja lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen tukemiseen.

https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/lasten-sosioemotionaalisten-taitojen-tukeminen-varhaiskasvatuksessa

Lasten sosioemotionaalisten taitojen tukeminen varhaiskasvatuksessa (2017) – julkaisu: tilannekartoituksessa kartoitettiin lasten sosioemotionaalisten taitojen tukemista varhaiskasvatuksessa. Julkaisu tuo esiin millaisia tutkimuksellisia, koulutuksellisia tai menetelmällisiä painotuksia nykyisin on olemassa ja toisaalta millaisia aihealueita on jäänyt katveeseen. Tilannekartoitukseen on sisällytetty johtopäätökset ja kehittämistarpeet tarvittavista jatkotoimista.

https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/lasten-sosioemotionaalisten-taitojen-tukeminen-varhaiskasvatuksessa

Mobiililaitteiden käyttö: lainsäädäntö ja ohjeet koskevat myös esiopetusta

https://www.oph.fi/fi/uutiset/2025/perusopetuslaki-muuttuu-koulujen-tulee-huomioida-puhelimien-kaytto-ja-sailytys

Opetushallituksen verkkosivuilla on ohje järjestyssääntöjen laatimisesta Perusopetuslain järjestyssääntöjä, mobiililaitteiden käytön rajoituksia ja kurinpitokeinoja koskevia säännöksiä sovelletaan myös esiopetukseen. Varhaiskasvatuslaissa ei ole vastaavia säännöksiä esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen osalta. Varhaiskasvatuksessa ei saa käyttää kurinpitokeinoja, vaan lasten epäasialliseen käyttäytymiseen puututaan pedagogisin keinoin. Opetushallitus suosittelee lasten ikä- ja kehitystaso huomioiden, että oppilaan käyttäytymiseen esiopetuksessa puututtaisiin lähtökohtaisesti samalla tavoin kuin täydentävässä varhaiskasvatuksessa.

https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ohje-jarjestyssaantojen-laatimisesta

Lapsibarometritiedon hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa ja sen kehittämisessä

Lapsibarometri on lapsiasiavaltuutetun toimiston toteuttama tutkimus 6–7-vuotiaiden lasten arjesta ja elämästä. Tutkimuksen tavoitteena on ollut selvittää lasten omia näkemyksiä heitä koskettavista teemoista. Lapsibarometri 2025 (julkaistu toukokuussa 2025) *”Leikki on parasta” - lasten näkemyksiä eskarista* perustui 408 lapsen puhelinhaastatteluun. Tutkimuksessa selvitettiin, millaisia käytäntöjä eskarissa on, millaiset tekijät lisäävät ja vähentävät arjen mielekkyyttä eskarissa ja millaisena lapset näkevät oppimisen ja oppimisen tuen eskarissa. Tutkimus on tuonut yhteiskunnalliseen keskusteluun lasten tärkeän näkökulman esiopetuksen merkityksestä, laadusta ja vaikuttavuudesta.

Vuonna 2022 Lapsibarometrissa (Tuukkanen, 2022) kysyttiin esiopetusikäisiltä lapsilta, onko heillä turvallinen olo eskarissa ja mikä tekee eskarista turvallisen. Reilusta 400 lapsesta 58 prosenttia kertoi kokevansa olonsa aina turvalliseksi eskarissa ja 39 prosenttia joskus. Kaksi prosenttia lapsista valitsi vaihtoehdon ”ei koskaan”. Eskarista turvallisen tekevät lasten mielestä aikuiset, kaverit sekä hyvä ilmapiiri ja kivat ihmiset.

Lapsibarometri tarjoaa lapsilta tietoa heidän arjestaan varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Lapsibarometri ei valitettavasti kuitenkaan koske alle 6-vuotiaita lapsia. Lapsibarometri on erittäin arvokas lapsiasiavaltuutetun toimiston vuosittain tekemä tutkimus, jonka tulokset ja suositukset on tärkeä ottaa huomioon kansallisesti ja paikallisesti varhaiskasvatusta ja siihen kuuluvaa esiopetusta järjestettäessä ja kehitettäessä. Lapsibarometri on suunnattu päättäjille, lasten parissa työskenteleville, vanhemmille ja kaikille lasten asioista kiinnostuneille. Opetushallitus on linkittänyt sivuilleen lapsiasiavaltuutetun sivuston ja sieltä löytyvät lapsibarometria koskevat raportit.

Yhteenveto:

Turvallista ja terveellistä varhaiskasvatusta (ml. esiopetus) voidaan pitää kaiken laadukkaan varhaiskasvatustoiminnan luovuttamattomana lähtökohtana. Ilman turvallisuutta ei voida toteuttaa varhaiskasvatukselta edellytettyjen tavoitteiden mukaista toimintaa. Turvallisuuteen tähtää kattavasti monin eri säädöksin myös varhaiskasvatuslaki, mikä velvoittaa sekä kunnan sekä yksityisen järjestämää varhaiskasvatusta. Turvallisuuteen liittyvä lainsäädäntöpohja onkin kattava ja monipuolinen, myös toiminnan arvioinnin ja valvonnan osalta.
Kuntien ja yksityisten toimijoiden tulee toimintaa järjestäessään ja tuottaessaan varmistaa, että toiminta on kaikilta osin turvallista, tavoitteellista, suunniteltua ja pedagogisesti laadukasta kuten varhaiskasvatuslaki edellyttää. Koulutettua henkilöstöä tulee olla kaikkina aikoina riittävästi ja toimintaympäristön tulee olla turvallinen, terveellinen ja lapsen oppimista edistävä. Kattavalla ja säännöllisellä turvallisuussuunnittelulla tulee varmistaa varhaiskasvatustoiminnan turvallisuus.
Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa on laajasti huomioitu turvallisuuteen liittyvät asiat eri sisällöllisissä teemoissa niitä läpäisevinä periaatteina. Opetushallitus tarjoaa runsaasti tukimateriaalia ja erilaisia sivustoja toiminnan turvallisuuteen liittyen varhaiskasvatus- ja esiopetushenkilöstön käyttöön.
Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä, että varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa olevien lasten turvallisuuden kokemusten kuuleminen ja toiminnan kehittäminen turvallisuuden näkökulmasta on oltava jatkuvaa ja säännöllistä. Näin voidaan mahdollistaa lapsille turvallinen varhaiskasvatus- ja esiopetusympäristö ja edistää toiminnan tavoitteiden mukaisesti lapsen oppimista, kehitystä ja hyvinvointia.

Kirsi Alila

Opetusneuvos, KT, dosentti

Varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaan sivistystyön osasto

Opetus- ja kulttuuriministeriö

kirsi.alila@gov.fi